

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliæ Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

142. An impotens cum potentia perpetua, & cognita, possit inire
matrimonium in ordine ad castè viuendum? Ex p. 4. tr. 4. & Misc. res. 75.
ibid.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76405](#)

etioni. Tertid , quia matrimonium illud ex parte sponsi est initium absque consensu eius: ergo est ipso facto nullum. Ad rationem autem pro Sanchez ad ductam , responderetur, quod licet iuste Iudec secundum allegata, & probata compellat sponsum, ut matrimonium contrahat, quia promisit illud, et tamen ipsa , & in foro conscientiae matrimonium nullum est : quia procedit ex meo extrinseco, & absque consensu contraheantur.

3. At , his non obstantibus , opinionem Partis Sanchez sequitur Martinus Perez de matrim. diff. 7. sect. 16. num. 5. firmans , non solum valere matrimonium , quando Iudec te ipsa , & verè compellit ad matrimonium , sed etiam quando iuste secundum allegata, & probata, tametsi secundum rem , & à parte rei sit ea compulsione iniusta. Ratio est, quia nullam facit alteri iniuriam ; & contra verò , si Iudec iniuste secundum allegata , & probata compelleret, quamvis in re iustum esset , non valerer matrimonium , quia est iniuria.

RESOL. CXLI.

An si quis ex meo cogatur matrimonium contrahere licet in genere, si postea contrahat, matrimonium sit validum?

Et notatur matrimonium ex graui metu contractum esse nullum non solum ex iure Ecclesiastico, sed etiam in specie iure naturali?

Et adseritur ea, quia dicta sunt, locum habere in constitutione Procuratoris ad matrimonium: nam si ex graui metu sit, erit nulla iure naturali, & postea, & per consequens matrimonium nullum?

Et docetur, quod si Parentes cogerent filios ad matrimonium ineundum, non incurverent in excommunicationem latam in Concilio Tridentino sect. 24. cap. 9. de matrimonio?

Et tandem nota, quod matrimonium erit validum, si iudec cogat iuste matrimonium contrahere secundum allegata, & probata, ininsto tamen secundum rem, ut si cogat aliquem contrahere cum fæmina post promissionem fornicante? Ex part. 4. tr. 4. & Msc. Ref. 33.

§. 1. Negatiū videtur respondentum ex sententia Azorij tom. I. lib. 1. cap. 11. quest. 11. Ioannis Lupi in cap. per vestras , de donat. inter virum & uxorem, notab. 3. §. 11. num. 1. Abbatis, Felini, Imola, Iasonis, & aliorum, quos affer Couarruicias in 4. Decret. part. 2. cap. 3. §. 5. num. 8. assertentes, quod si quis ex meo cogitare contrahere matrimonium cum aliqua ex filiabus Pauli, matrimonium tenet, quia in tali casu nulla adeo coactio circa electionem illius fæminæ, sed circa electionem absolutæ.

2. Sed ego magis probabiliter puto in tali casu matrimonium esse nullum, quia ut matrimonium sit liberum , non sufficit electio huius, vel illius persona, sed requiritur ut electio talis status liberè plena sit, & non coacta, vt rectè docet & obseruat Caltrus Palauis in opere moral. tom. I. tract. 2. diff. 1. punt. 9. num. 9. ad 1. arg. & ideo affirmatiū sententiam contra doctores citatos in casu illius matrimonij ex meo contracti docet Salas in 1. 2. tract. 3. diff. 3. sect. 1. num. 27. Rebellius part. 2. lib. 2. quest. 11. sect. 1. n. 11. Sanchez de matrim. tom. I. lib. 4. diff. 12. num. 20. & nouissimè Basilius Pontius de matrim. lib. 4. cap. 14. num. 14. vbi rectè obseruat, quod non obstat si aliqui consuetudine induxitum sit, ut aliqui non contraheant, nisi cum aliqua ex certo genere, vel etiam lege induci possit: nam ea consuetudine, aut lege nulla vis infertur, cum possit non nubere; & præterea lex illa,

vel consuetudo acceptata est voluntate & modis uterum , & cum iusta sit, non infertur vis ad contrinseco. Ergo, &c.

3. Norandum est etiam hic obiter contra Sanchez de matrim. lib. 4. diff. 14. num. 2. Azorij tom. I. lib. 1. cap. 11. quest. 6. Coninch de Sacram. diff. 1. dub. 1. conclus. 5. & alios penes ipsos matrimonium debet ex graui metu initium esse nullum, non solum, ut docet citatus Doctores afferunt, de iure Ecclesiastico, sed etiam inspecto iure naturali, acie idem non tantum in Ecclesia, sed etiam extra Ecclesiam matrimonium esse nullum dicendum est, si ex meo graui iniuste illato celebratum sit; & ita docet Pontius deo citato n. 4. Comitus in respon. moral. lib. 4. quest. 12. 1. Scotus in 4. diff. 29. quest. 1. art. 1. Rebello. part. 2. lib. 2. quest. 11. sect. 1. coni. 1. 2. & ante omnes omnium Magister D. Thom. in 4. diff. 29. quest. 1. art. 3. quest. 1. in corp. & alij.

4. Nota etiam ea, que dicta sunt, locum habere in constitutione Procuratoris ad matrimonium, nam si ex meo graui fiat, erit nulla iure naturali, & postea, & per consequens matrimonium nullum, ut obseruat Pontius loco citato, num. 16. & latebant viri doctissimi in allegatione quam impedit penes me habeo art. 2. fol. 5. super matrimonio iusto per Procuratorem, die 23. Ianuarij 1590 inter Ecclesiastissimum D. Antoninum Aluarez de Toledo Datum de Alua de A cala, quia eadem libertas, que regatur, tempore contractus matrimonii, regnante tempore quo Procurator constitutus ad illud contrahendum, & subinde si tunc non ad libitum consensus, vitiabitur ipsa Procuratoris confirmatio, ac perinde vitiabitur matrimonium eius virtute contrahendum, quoniam qualitas metus quæ à principio adfuit, dicitur durare.

5. Aduerte tamen quod si parentes cogent filios ad matrimonium ineundum, non incurretur in excommunicationem latam in Concil. Tridentino sect. 24. cap. 9. de matrim. Ita Villalobos in finem tom. I. tract. 13. diff. 38. num. 4. qui citat Sanchez & Henriquez. Et tandem nota quod matrimonium esse validum, si iudec cogat iuste matrimonium contrahere secundum allegata & approbatam tamen secundum rem, ut si cogat aliquem contrahere cum fæmina post promissionem datam fornicante. Ita Sanchez de matrimonio lib. 4. diff. 14. num. 8. Sed ego magis probabiliter puto in tali casu matrimonium non esse validum. Ita Basilius Pontius de matrimonio lib. 4. cap. 19. num. 11.

RESOL. CXLII.

An impotens cum impotencia perpetua, & cognita posse inire matrimonium in ordine ad casu viationis? Ex part. 4. tract. 4. & Msc. Ref. 75.

§. 1. Hic casus potest frequenter accidere, & negotiū sententiam tenet Valentini tom. 4. diff. 10. quest. 5. punt. 3. Henriquez lib. 12. cap. 8. n. 2. Tolos. lib. 7. cap. 2. num. 21. & alij , quos citat & sequitur Sanchez de matrim. tom. I. lib. 7. diff. 9. num. 2. quibus ego addo Hurtadum de matrim. diff. 22. diff. 4. num. 10. Propositum in addit. at 2. pert. quest. 7. de impedim. dub. 19. num. 166. Tannerum tom. 4. disput. 8. quest. 4. dub. 8. num. 156. Layman in Theolog. moral. lib. 5. tract. 10. part. 4. cap. 11. Et ratiō desumitur ex natura huius contractus, de causis intrinsecis ratione est traditio potestatis ad viam & copulam matrimonialem , cuius immutatio non pendet ex arbitrio contrahentium vbi deest potestis ad rem aliquam , illic potestas eius rei alicui traditio potest.